

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Kari Tønset Guttvik
Miljøvernavdelingen

Innvalgstelefon
73 19 92 05

Vår dato
01.07.2017
Deres dato
19.04.2017

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/3050-443.2
Deres ref.

NINA - Norsk institutt for naturforskning
Postboks 5685 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Tillatelse - utsetting av elvemusling i Slørdalselva - Snillfjord kommune - Norsk institutt for naturforskning NINA

Jon Magerøy ved NINA har fått tillatelse til å sette tilbake elvemusling og til å gjøre oppfølgende undersøkelser i Slørdalselva i Snillfjord kommune. Tillatelsene er gitt med hjemmel i lakselovens § 10. Tillatelsen er gitt med vilkår.

Fylkesmannen viser til søknad fra Jon Magerøy ved NINA av 19.04.2017. Det søkes om tillatelse til tilbakeføring av den rødlista arten elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) til Slørdalsvassdraget i Snillfjord kommune. Det skal tilbakeføres både stammusling og utsetting av ungmuslinger fra kultiveringsanlegget på Austevoll.

Bakgrunn

Elvemuslingen er rødlistet og kategorisert som sårbar. Det er utarbeidet nasjonal handlingsplan for å sikre artens tilstedeværelse i norsk natur. Elvemusling er foreslått som prioritert art med grunnlag i naturmangfoldloven § 23. Den planlagte utsettingen er et ledd i nasjonal handlingsplanen for å styrke bestandene av elvemusling (Miljødirektoratet).

Unge muslinger er mer ømfintlige ovenfor miljøforandringer enn voksne muslinger. Forvaltningen prøver derfor ut en strategi for å bevare og styrke bestandene. Ungmuslinger produseres, oppbevares i kultiveringsanlegg, og settes ut i aktuelle vassdrag i bokser forankret i elvebunnen, når de har kommet forbi den mest sensitive fasen. Høsten 2017 gjennomføres oppfølgende undersøkelser. Boksene hentes ut av vassdraget, og muslingene fotograferes og telles. Deretter blir boksene med muslinger gjenutsatt. Fotografiene blir brukt til å måle vekst og tellingene blir brukt til å bestemme dødeligheten hos ungmuslingene. Våren 2018 vil en tilsvarende oppfølgingsrunde bli gjennomført. Deretter slippes muslingene fri.

Lover og retningslinjer

Naturmangfoldloven §§ 30, 31 setter krav til at utsetting av viltlevende dyr og laks- og innlandsfisk skal følges av hjemmel i lov eller vedtak med hjemmel i lov. Elvemusling er en art som har beskyttelse i egen forskrift (av 30.12.1992), hjemlet i laks- og innlandsfiske loven. Uten tillatelse fra Fylkesmannen er all fangst av elvemusling forbudt. Naturmangfoldloven gir også generelle bestemmelser om bærekraftig bruk, med krav til aktsomhet, kunnskap, føre-var holdning ved mangel på kunnskap og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. nml kapittel II, § 8-12.

Tillatelse til utsetting av elvemusling gis med hjemmel i lakselovens (kgl. res. 1992-05-15) § 10 og forskrift 1993-11-11 nr. 1020 om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål jf. § 2 og § 3.

Tillatelsen til undersøkelser av ferskvannsarter er hjemlet i laks- og innlandsfiske loven § 13.

Omsøkte tiltak er i tråd med prioriteringer i nasjonal handlingsplan for elvemusling (Miljødirektoratet).

Mattilsynet har godkjent tilbakesetting av stamdyr av elvemusling til bestander med svak eller manglende rekruttering, forutsatt at det foreligger godkjenning fra respektive sektormyndigheter. Mattilsynets vedtak av 21.09.2016 er gitt med hjemmel i etableringsforskriften § 5, jf. omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr § 44.

Fylkesmannen i Hordaland har godkjent driften av genbank for elvemusling i Storebøvågen i Austevoll kommune, jf. vedtak av 03.04.2013.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen har tidligere gitt tillatelse til uttak av elvemusling fra Slørdalselva til dette formålet, som ansees å være godt begrunnet og forankret i nasjonale forvaltningsstrategier.

Genbank for elvemusling er oppbygd av kunnskapsmiljøer med kompetanse på området og aktiviteten er gitt tillatelser fra aktuelle myndigheter. Det er bra at pågående aktivitet foregår etter genbankprinsippet, for å ivareta genetisk bredde i bestandene, og for å ivareta fiske- og skjellhelsen. Risikoen for overføring av fiske- og/eller skjellsykdommer er vurdert å være akseptabel (Mattilsynet).

Det er mindre kunnskap om økologiske effekter av aktiviteten på kort og lang sikt, og det er derfor dette skal forskes på. Elvemuslingen er avhengig av anadrom fisk som vert tidlig i livet. Det er kjent at fiskekultivering både kan ha positiv og negativ effekt, avhengig av hvordan den utføres og på hvilket grunnlag. Flere og flere studier advarer mot bruk av fiskekultivering, hvis det ikke er strengt tatt nødvendig for å unngå utilsiktede effekter av menneskelig påvirkning på naturen. Vår vurdering er at dette trolig også gjelder kultivering av elvemusling. Det er derfor viktig at aktiviteten forskes på grundig før den eventuelt tas i bruk som forvaltningsverktøy.

Parallelt må alle mulige tiltak gjennomføres i vassdraget for å få god økologisk og kjemisk tilstand (jf. tiltaksprogrammet i vannforvaltningsplanene), slik at vertsfisk- og elvemuslingbestandene kan opprettholdes på naturlig måte uten bruk av kultivering. Dette betinger blant annet at minstevannføringsbestemmelser overholdes, tilførsel av forurensning og avrenning unngås. Kantskog/kantvegetasjon må opprettholdes som buffer mot avrenning, og for skjul og næringstilfang for fisk og muslinger.

Fylkesmannen mener det er viktig å finne gode metoder for å styrke bestandene av elvemusling, og vil derfor godkjenne nødvendig påvirkning i forbindelse med planlagte undersøkelser. Vi finner at kunnskapsgrunnlaget (jf. naturmangfoldloven § 8) er godt nok til å gi tillatelse til tilbakeføring og utsetting av elvemusling, og til tidsbegrenset forskning- og utredningsaktivitet knyttet til dette.

Vedtak

Tillatelse til utsetting gis med hjemmel i lakse- og innlandsfiskeoven § 10 (jf. forskrift om utsetting av fisk og ferskvannsorganismer til kultiveringsformål §§ 2, 3). Det gis også tillatelse til oppfølgende undersøkelser med hjemmel i lakseloven § 13.

Tillatelsen gjelder for:

1. 60 stammuslinger hentet fra Slørdalselva, (lokalitet nr 119-64-R, Søndre Fosen vannområde), i 2015.
2. Inntil 420 ungmuslinger av Slørdalsstamme, produsert i 2016-2017 i den sentrale genbanken for elvemusling i Storebøvågen i Austevoll kommune, Hordaland (60° 5.6600' N, 5° 14.5300' E Euref89/WGS84).
3. Tillatelsen gjelder også for planlagte oppfølgende undersøkelser.
4. Tillatelsen gjelder fra og med 02.07.2017-30.09.2018.
5. Før utsetting og/eller undersøkelser finner sted skal grunneiere og fiskeberettigede varsles.

Tillatelsen er gitt med vilkår (jf. § 3 i forskriften):

1. Frakt og utsetting skal skje så skånsomt som mulig og i tråd med Mattilsynets regelverk og gitte tillatelser.
2. Når utsettingen er gjennomført skal Fylkesmannen og Mattilsynet ha rapport om utsettingene (dato, antall elvemusling fra hver størrelsesgruppe per lokalitet og tidspunkt/dato) og oppfølgende undersøkelser. Dataene skal legges inn i vann-nett eller leveres på excel-format slik at de kan importeres til vann-miljø/vann-nett databasene.
3. Tillatelsen gis uten ansvar med hensyn til privatrettslige forhold.
4. Tillatelsen skal medbringes under transport, utsetting og oppfølging.

Klage

Vedtaket kan påklages innen tre uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forvaltningslovens kap. IV, §§ 28 og 29. Tillatelsen kan påklages til overordnet forvaltningsmyndighet (Miljødirektoratet) i henhold til forvaltningslovens kapittel VI av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse. Eventuell klage skal angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Kari Tønset Guttvik
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi:

Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Trøndelag politidistrikt	Postboks 2475 Sluppen	7005	TRONDHEIM
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Snillfjord kommune	Krokstadøra	7257	SNILLFJORD
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Mattilsynet - Felles postmottak	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL